

l'identifique, més net, més cru, més contingut, a diferència de *Benvinguts*, que era un so més recargolat", rebla Sarrià, que aclareix també que fa més d'un any i mig que treballen les cançons a casa. "I això es nota", assegura.

En tot cas, el seguidor fidel d'Obrint Pas pot estar tranquil: la fórmula bàsica de mestissatge, compromís i garantia amb senzills potencials com ara *La vida sense tu*, *Seguirem*, "cançons fresques i directes", o *Si tanque els ulls*, moltes fent referència a experiències vitals i autobiogràfiques. Però el bagatge del grup augmenta any rere any: després d'haver visitat escenaris de Palestina, els Balcans, Alemanya, Veneçuela o Cuba, el desembre passat mamprengueren una gira excitant per un país tan distant i distint com el Japó, una experiència "brutal" tamisada ara per la tragèdia viscuda al país nipó i que Obrint Pas han vist d'una manera

viatjar amb el grup és que no fas turisme, és curt i intens perquè vas a parar amb gent que t'acull i que està implicada amb el territori. Hi vas pocs dies, però reps molta informació, et dona una altra perspectiva, que el món no sols es pot contemplar des del nord cap al sud, que Europa no és el melic del món", anota Sarrià. "Interpretes les coses d'una altra manera, perquè tens informació, i t'hi indignes més, perquè tens el teu propi filtre", rebla Ramos.

El grup ha de marxar a l'assaig de Gandia, però encara hi ha temps de parlar del llibre. Sarrià: "Ens feia il·lusió fer una altra volta al disc, buscar un altre format, i quan fèiem les lletres de les cançons se'ns va acudir que en lloc de ser nosaltres qui ampliàrem el concepte de cadascuna de les cançons, volíem

L'experiència de la gira per Japó és ara tamisada per la tragèdia

bateria o les guitarres. I Kaki ens ha alleugerit un poc això. En aquest disc ens ha eixit bé, però potser en l'altre ens va faltar temps per aconseguir més contundència en les guitarres", reconeix Gironés. I tant ell com Sarrià al·leguen que no sempre és fàcil fer encaixar la seua paleta d'estils. "Però el que sí que hem buscat és que hi haja un so semblant durant tot el disc, que

insospitada. "Ha estat molt *heavy*. Tens un lligam amb aqueix país i, vulgues o no, has conegut gent, et preocupes... Ha estat dur veure aquell lloc on has estat veient la gent passant-ho malament, hi poses cares i penses en la gent que va vindre als concerts", resumeix Miquel Ramos. Les seues gires arreu del món, de fet, els han fet canviar la visió de les coses. "Allò important de poder

que ho fera gent relacionada amb el que parlaven les cançons. Era un concepte arriscat, però li dona un altre aire, perquè apareixen coses de les quals nosaltres no en parlàvem. És important, perquè una cançó no té tan sols una mirada i ha estat una sort comptar amb tanta gent". Coratge i atreviment. Com diu Galeano en el llibre, "la por és una presó molt avorrida".

A MANERA DE TASCÓ

Nova versió dels 'Quatre Quartets'

Vicent Alonso

No crec que el lector de poesia tinga l'obligació d'aspirar a una comprensió total de l'obra que té a les mans. No em referisc, és clar, al lector especialista, que sí que pot imposar-se propòsits tan forassenyats, o encara més, sinó dels qui hi acudeixen simplement per necessitats culturals i, per què no, per pur plaer. Els especialistes, tanmateix, farien bé de recordar amb insistència que l'aspiració d'explicar un poema —noble sens dubte— pot esdevenir un veritable parany, on poden caure fàcilment no solament els bojós sinó els qui, enganyats pel mateix llenguatge, estan convençuts que donar compte d'un poema és una faena semblant a resoldre una operació aritmètica. Sembla mentida, però encara hi ha gent pel món ocupada a fer-nos creure que l'art hauria de sotmetre's a aquella mena de metodologies que garanteixen l'èxit absolut, gent per a qui, com he llegit fa poc en un llibre de Nicholas Carr, sembla que els faça vergonya haver nascut en lloc d'haver estat fabricats, és a dir, que limiten la seua capacitat de comprensió present i futura a les habilitats de la màquina amb què equiparen el seu cervell. Doncs no: la poesia és humana, massa humana, i exigeix precisament la renúncia prèvia a la comprensió de la totalitat i a les explicacions unívokes i definitives. No hi ha poema, amb independència de la forma, en què no es produísca un diàleg del poeta amb ell mateix. Apropar-hi l'orella, i els ulls, per a seguir aquesta conversa íntima i creure's en la capacitat d'accedir a tots els sobreentesos, a totes les referències implícites, és d'un atreviment que garanteix el fracàs.

Àlex Susanna, que ja l'any 1984 va traduir els *Four Quartets*, de T. S. Eliot, i que ens n'acaba de presentar una nova versió (*Quatre Quartets*, Viena edicions, 2011), aconsella el lector d'aquest referent de la poesia del segle XX que deixi de banda les dificultats de comprensió, "que s'impregni del text i deixi que ressoni dins seu". S'esdevé que el que tantes vegades s'ha dit de les semblances entre la poesia i la música és una veritat com un temple. Breu: deixem que els seus acords ressonen dins nostre i gaudim-ne; deixem que la melodia faça el seu camí, que més aviat travessa els territoris en què l'emoció i l'intel·lecte s'agafen les mans fins a semblar la mateixa eina o, millor encara, instruments que faciliten gairebé a l'uníson, no l'explicació del poema, sinó una certa comunió amb el seu univers semàntic. Imagine el lector de l'obra d'Eliot, arribat a l'inici del final ("El que diem començament és tot sovint el final / i arribar al final és arribar a

un començament. / El final és el lloc des d'on comencem") i convençut d'aquesta música de la poesia que la fa ressonar com una immensa simfonia. De segur que sentirà que ha recorregut el camí correcte, potser a punt de reiniciar la lectura acompanyat de les indicacions d'altres lectors, especialistes o no, com ara les que Jaime Gil de Biedma féu en el pròleg a la primera edició i que també s'inclou en aquesta revisió obstinada de Susanna. Tant de bo, perquè l'afirmació de Biedma segons la qual "en el desplegament de motius y de temas, la entera teoria de meditacions discursives, pasajes líricos y episodios narrativos en que consiste *Four Quartets* podria compararse a una espiral que passa y repasa siempre por las mismas latitudes pero a longitud distinta". El lector dins de l'espiral és possiblement la imatge que millor descriu l'actitud de qui aspira a traure el màxim profit de la poe-

T. S. Eliot.

L'emoció i l'intel·lecte s'agafen les mans fins a semblar la mateixa eina

sia que llig. I no debades aquests *Quatre Quartets* són una meditació sobre el temps que no té parangó, és a dir, que no mereix que cap lector de poesia s'estalvie l'esforç, el goig de fer-se'n partícip. Fa no gaire, en una programa televisiu, vaig sentir Gloria Portillo afirmar que se sentia ben satisfeta quan els espectadors dels seus muntatges se n'anaven avariat dels teatres. No hi ha cap manera millor de descriure la satisfacció dels lectors de poesia, el plaer de saber que no tot hi ha quedat resolt. Exactament el que també diu Gil de Biedma en el pròleg: que en un poema tot és tan rigorós com imprevis, és a dir, res a veure amb un mecanisme de rellotgeria.

Complicitats editorials

Joan Carles Girbés

El món del llibre va canviant a una velocitat que ningú hauria sospitat vint o vint-i-cinc anys enrere, quan es van crear al nostre país empreses editorials que, temps a venir, han esdevingut referència per a la primera generació escolaritzada en valencià. Ara, però, la cadena tradicional està en perill amb les amenaces de l'autoedició, la impressió sota demanda, el llibre digital, la venda electrònica, la pirateria... Quin paper té o tindrà l'editor en aquest nou escenari que es modifica amb cada nou avenç tecnològic? Continuarà sent un intermediari entre l'autor i el lector, un porter, un filtre?

Diu els optimistes (i jo m'hi apunte) que com més avancem cap a la desmaterialització del llibre, dissolt en un mar de metadades, més ens acostarem, per contrast, a l'essència de l'ofici: la configuració d'un equip sòlid de col·laboradors, la relació estreta amb els autors, la complicitat amb llibreters i prescriptors i el segell de referència per als lectors que aconseguim il·lusionar amb el nostre catàleg.

He sentit Rosa Serrano definir més d'una vegada la funció de l'editor com la d'un director d'orquestra, la cara visible d'un equip de treball, la part emergent d'un iceberg de producció.

L'editora Rosa Serrano.

És així, des de la feina col·lectiva i compartida, que serem capaços d'acarar amb més solidesa els reptes plantejats, en editorials petites o mitjanes, humanes i compromeses, conscients de la seua aportació a la cultura pròpia. Hi ha qui vol reduir la figura de l'editor a una "ombra digna", silenciosa i callada, que ha de cedir tot el protagonisme a l'obra i a l'autor, però la invisibilitat de l'editor és el primer pas per a la seua desaparició, perquè allò que no es veu ni es coneix no existeix i, per tant, és prescindible, sobrer.

És per això que hi ha tants motius per a celebrar entre el col·lectiu d'editors el Premi Vicent Ventura d'enguany, que serà lliurat a Rosa Serrano dimarts que ve en reconeixement de la seua trajectòria cívica, democràtica i de compromís amb el País Valencià. Rosa és una dona de fortes conviccions, d'un entusiasme contagiós i s'ha convertit per mèrits propis en un referent per a tots aquells que ens dediquem a aquest ofici en època de canvis i incerteses. És la mirada tradicional que ens cata-pulta al futur.

Coincidint amb el vintè aniversari de la seua editorial, Tàndem, ha abandonat la primera línia de la gestió diària, però, com bé afirma l'italià Marco Cassini, "un editor de veritat no deixa de ser-ho mai, ni per un moment". Confiam que ara podrà trobar el temps necessari per a recuperrar les llibretes d'apunts que ha acumulat tots aquests anys i podrà escriure les memòries que molts esperem i que serien impagables per a la cultura catalana contemporània.

Joan Carles Girbés és editor